

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 9.3.2010
KOM(2010) 86 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Mezinárodní politika v oblasti klimatu po kodaňské konferenci:
Okamžitá akce pro oživení celosvětového úsilí v oblasti změny klimatu**

{SEK(2010) 261}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Mezinárodní politika v oblasti klimatu po kodaňské konferenci: Okamžitá akce pro oživení celosvětového úsilí v oblasti změny klimatu

1. KLÍČOVÉ INFORMACE

Ambice EU v oblasti změny klimatu měly vždy podstatný mezinárodní rozměr. Klíčovým cílem Evropy je udržet nárůst teploty pod 2 °C a zabránit tak nejhorším dopadům změny klimatu, což je možné jedině prostřednictvím koordinovaného mezinárodního úsilí. Proto EU vždy silně podporovala proces OSN a z tohoto důvodu výsledky kodaňské konference zdaleka nenaplnily naše ambice. Rostoucí podpora Kodaňské dohody nicméně ukazuje, že většina zemí je odhodlána k okamžitým opatřením v oblasti změny klimatu. Úkolem EU je tohoto odhodlání využít a napomoci tomu, aby se přeměnilo v konkrétní činy. Toto sdělení formuluje strategii s cílem zachovat dynamiku celosvětového úsilí v boji se změnou klimatu.

EU byla vždy mezi prvními, když se přijímala konkrétní opatření proti změně klimatu – je na dobré cestě ke splnění svých závazků z Kjóta pro roky 2008–2012 a přijala ambiciózní cíle pro rok 2020, včetně závazku snížit do roku 2020 své emise skleníkových plynů o 20 %, případně o 30 %, pokud budou splněny příslušné podmínky¹. Nyní jsme připraveni přeměnit Evropu na region, který v celosvětovém měřítku nejméně škodí klimatu, a směřovat k nízkouhlíkové ekonomice účinně využívající zdroje a odolné vůči změně klimatu. Tato skutečnost je spolu s uplatňováním Kodaňské dohody v praxi klíčovým argumentem v úsilí s cílem přesvědčit světové partnery, aby tuto výzvu přijali.

Strategie EU 2020 učinila z udržitelnějšího hospodářského růstu centrální prvek vize pro budoucnost, který povede k tvorbě nových pracovních míst a posílení energetické bezpečnosti. Komise nyní zahájí práce na vytyčení cesty, díky které se EU do roku 2050 přemění na nízkouhlíkovou ekonomiku. Strategie rovněž zlepší odolnost vůči rizikům spojeným s klimatem a zvýší se naše schopnost předcházet katastrofám a reagovat na ně.

Pro širší celosvětový závazek pro podporu opatření v oblasti změny klimatu je zásadní proces OSN. Pro dosažení tohoto cíle má klíčový význam využití procesu OSN při přípravě konference v Cancúnu a začlenění politických pokynů Kodaňské dohody do textů k jednání v rámci OSN. Musíme také odstranit zbývající mezery a zajistit ekologickou vyváženost nové dohody, jejímž výsledkem musí být reálné snížení emisí skleníkových plynů v požadovaném objemu. To si vyžaduje širokou účast a větší ambice ostatních zemí, a rovněž i řešení možných slabých míst, jako jsou pravidla pro vykazování emisí z lesnictví a zacházení s přebytkovými emisními rozpočty z kjótského období 2008–2012. Patří sem také vytvoření solidního a transparentního rámce pro vykazování emisí a výkonů, koordinovaná mobilizace

---

¹ Evropská rada ve svých závěrech ze dne 10.–11. prosince 2009 uvedla, že EU v rámci celosvětové komplexní dohody pro období po roce 2012 opakuje svou podmíněnou nabídku přistoupit do roku 2020 k 30% snížení oproti stavu v roce 1990, pokud se ostatní rozvinuté země zavážou ke srovnatelnému snížení emisí a rozvojové země rovněž přiměřeně přispějí podle své odpovědnosti a příslušných schopností.

financování „rychlého startu“ a pomoc při zajištění dlouhodobého financování v oblasti zmírňování dopadů a přizpůsobování. EU by navíc měla pracovat na rozvoji mezinárodního trhu s uhlíkem propojením slučitelných vnitrostátních systémů a podpory plynulého přechodu z mechanismu čistého rozvoje na nové odvětvové tržní mechanismy.

Naším hlavním cílem je i nadále dosažení solidní a právně závazné dohody v Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC). Za tímto účelem bychom se nejprve měli zaměřit na přijetí vyváženého souboru opatření konkrétních akčních rozhodnutí v Cancúnu na konci roku 2010. Měl by být co nejkompaktnější, avšak vzhledem k trvajícím rozdílům mezi smluvními stranami musí být EU připravena pokračovat v práci na přijetí právně závazné dohody v Jihoafrické republice v roce 2011. V době před kodaňskou konferencí měl tlak očekávání velmi užitečné výsledky a mnoho významných ekonomik přiměl k tomu, aby si před ní stanovily vlastní cíle. Nyní musíme zvážit strategii, která zachová vysokou úroveň dynamiky, aniž by ohrozila hlavní cíl.

EU proto bude muset zvýšit svůj vliv tím, že bude budovat důvěru v možnost vyjednání mezinárodní dohody a zkoumat konkrétní opatření pro přijetí v Cancúnu. Musí se zaměřit na získávání podpory různých partnerů.

2. OŽIVENÍ MEZINÁRODNÍCH JEDNÁNÍ O KLIMATU

2.1. Inventura po Kodani

Hlavním výsledkem kodaňské konference o změně klimatu v prosinci 2009 byla „Kodaňská dohoda“, kterou uzavřeli členové reprezentativní skupiny 29 představitelů států a vlád. V této dohodě je zakotven cíl EU omezit globální oteplování pod hodnotu 2 °C ve srovnání se stavem před industrializací². Dohoda vyžaduje od rozvinutých zemí, aby do 31. ledna 2010 předložily své cíle pro snížení emisí, a vyzývá rozvojové země, aby do stejného data předložily svá opatření. Stanoví také základ pro pravidelné monitorování, vykazování a ověřování těchto opatření, obsahuje závazek k významnému financování opatření v oblasti klimatu a související institucionální rámec, jakož i pokyny k řešení otázek zahrnujících snížení emisí vzniklých odlesňováním, technologie a přizpůsobování.

Dohoda zdaleka neodpovídá ambicím, které si EU pro kodaňskou konferenci stanovila pro dosažení solidní a efektivní právně závazné dohody, a závěry konference ji pouze „vzaly na vědomí“. Více než sto příspěvků dosud předložených rozvinutými i rozvojovými zeměmi³, z nichž mnohé obsahují cíle nebo opatření, nicméně ukazuje širokou a stále vzrůstající podporu dohody. Jsou důkazem zřetelného odhodlání většiny zemí okamžitě zintenzivnit svou činnost v oblasti změny klimatu.

V Kodani bylo také dosaženo významného pokroku při vyjednávání o široké řadě dalších otázek v podobě návrhů rozhodnutí a textů k jednání⁴. Spolu s dohodou poskytují základ,

---

² Dohoda dokonce vyzývá k tomu, aby se zvážilo zlepšení tohoto dlouhodobého cíle, a to včetně omezení vzrůstu teploty o 1,5 °C.

³ Přehled dosavadních příspěvků je uveden v pracovním dokumentu útvarů Komise, který je připojen k tomuto sdělení, a na adrese <http://www.unfccc.int>.

⁴ Tyto různé návrhy rozhodnutí a texty k jednání jsou uvedeny ve zprávě COP-16 a CMP-6, dostupné na adrese <http://www.unfccc.int>.

pokud jde o další kroky v jednání (kde budeme nyní muset začlenit politické pokyny z dohody do těchto textů k jednání UNFCCC), jakož i pro okamžitý začátek provádění řady opatření.

2.2. Plán pro budoucnost

EU by měla nadále usilovat o solidní a efektivní mezinárodní dohodu a jejím základním cílem zůstává právně závazná dohoda v rámci UNFCCC. Za účelem dosažení takové dohody by EU měla upravit směr svého úsilí. Měla by budovat důvěru tím, že bude reagovat na naléhavou potřebu okamžitých konkrétních opatření, a rovněž usilovat o konkrétní výsledky z Cancúnu. To si vyžaduje široký přístup se zintenzivněním dvoustranných vztahů.

2.2.1. Proces OSN

Pro rok 2010 je v prosinci plánována konference v Cancúnu, po níž bude na konci roku 2011 následovat konference v Jihoafrické republice. V rámci přípravy na cancúnskou konferenci se bude konat řada přípravných zasedání, jejichž organizátory budou mimo jiné Mexiko a Německo.

Zasedání konaná v dubnu a červnu v Bonnu by měla stanovit plán příštích fází jednání, s důrazem na vyjednávání směřující k začlenění politických pokynů z Kodaňské dohody do různých textů k jednání vzniklých na kodaňské konferenci. Tato zasedání by měla identifikovat „mezery“ ve stávajících textech k jednání, jako je otázka monitorování, vykazování a ověřování, k níž dohoda poskytuje důležité politické pokyny. Měla by také řešit otázky, které dohoda zanedbala, jako je vývoj mezinárodního trhu s uhlíkem, snížení emisí z mezinárodní letecké a námořní dopravy prostřednictvím Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) a Mezinárodní námořní organizace (IMO), zemědělství, a omezení používání částečně fluorovaných uhlovodíků. Nejvýznamnějším výsledkem zasedání v Bonnu by mělo být začlenění cílů rozvinutých zemí a opatření rozvojových zemí předložených v rámci dohody do formálních jednání v OSN.

Cílem EU pro cancúnskou konferenci by proto měl být komplexní a vyvážený soubor rozhodnutí, kterým by se Kodaňská dohoda zakotvila do procesu jednání v OSN, a zároveň by se jím vyřešily mezery. Mělo by také dojít k formálnímu rozhodnutí o vytvoření seznamu cílů rozvinutých zemí a registraci opatření rozvojových zemí, včetně metod jejich vykazování. Veškerá rozhodnutí by měla být součástí jednoho zastřešujícího rozhodnutí zajišťujícího celkový politický rámec. Cancúnská konference musí v první řadě dosáhnout rovnováhy mezi otázkami důležitými pro rozvinuté i pro rozvojové země.

Přestože EU je připravena v Cancúnu přijmout solidní a právně závaznou dohodu, kvůli přetrvávajícím podstatným rozdílům musíme připustit možnost pozvolného postupu. V rámci takového scénáře by konkrétní rozhodnutí z Cancúnu stále poskytovala dobrý základ pro plnohodnotný právní rámec přijatý v roce 2011 v Jihoafrické republice. Je důležité zakotvit dosažený pokrok a udržet vysokou úroveň dynamiky, aniž by došlo k ohrožení základního cíle.

2.2.2. Budování vztahů s třetími zeměmi

Kodaňská jednání jasně ukázala, že pokrok v rámci OSN závisí na ochotě zemí k akci. Klíčovou roli při získávání podpory pro proces OSN bude hrát program aktivního budování vztahů EU. Jeho cílem bude lépe porozumět stanoviskům, obavám a očekáváním našich partnerů ohledně klíčových otázek a jasně vysvětlit, co EU od dohody požaduje, pokud jde

o její ambice, komplexnost a ekologickou vyváženost. Bude usilovat o podporu okamžitých opatření v návaznosti na Kodaňskou dohodu a usnadňovat sblížení stanovisek k akčním rozhodnutím, jež mají být přijata v Cancúnu. To by mělo také poskytnout cenné příležitosti ke zintenzivnění dvoustranných dialogů týkajících se vnitrostátního vývoje v oblasti změny klimatu a k tomu, aby EU nabídla podporu domácích opatření. Komise bude toto budování vztahů provádět v úzkém kontaktu s Radou a jejím předsednictvím.

Unie a její členské státy by měly pokračovat v jednáních v rámci OSN. Silnější role Komise zajistí, že bude EU mluvit jedním hlasem. V návaznosti na zkušenosti z Kodaně musíme vést diskusi o tom, jak nejlépe zvýšit efektivitu a vliv EU v mezinárodních jednáních.

Komise by dále ráda vyzvala Evropský parlament, aby se plně zapojil do jednání se členy parlamentů klíčových partnerských zemí, přičemž mu bude Komise nápomocna.

Budování vztahů musí probíhat na všech úrovních a se všemi významnými zúčastněnými stranami. Na rok 2010 se plánují dvoustranná i vícestranná zasedání včetně řady summitů a setkání ministrů. Budou doplněna regionálními zasedáními a zasedáními *ad hoc*, aby byli osloveni partneři ze všech světových regionů včetně zranitelných zemí a aby EU dosáhla lepšího porozumění jejich obav a ambicí. Během neformálních, formálních, stávajících i nových dialogů při přípravě cancúnské konference a při bezprostředním provádění Kodaňské dohody musí zúčastněné strany určit klíčové otázky a možné kompromisy v jednáních. Komise, podporovaná delegacemi EU Evropské služby pro vnější činnost, se do všech těchto činností aktivně zapojí. Bude úzce spolupracovat s nadcházejícím mexickým a jihoafrickým předsednictvím konferencí v letech 2010 a 2011.

Je však důležité zdůraznit, že všechny zúčastněné strany musí být ochotné k akci. Bez tohoto předpokladu zůstane Kodaňská dohoda, která je nejnižším společným jmenovatelem, pravděpodobně jedinou možnou dohodou.

2.2.3. *Ekologická vyváženost*

Dohoda pro řešení změny klimatu musí přinést snížení nutná k tomu, aby byl vývoj celosvětových emisí skleníkových plynů slučitelný s cílem Kodaňské dohody, jehož hodnota má zůstat pod 2 °C. Přestože základním stavebním kamenem procesu OSN zůstává Kjótský protokol, je nutné řešit jeho zásadní nedostatky – jeho pokrytí a slabá místa, která obsahuje.

- **Kjótský protokol nemůže se svou současnou strukturou sám o sobě splnit cíl spočívající v udržení hodnoty pod 2 °C.** Protokol dnes zahrnuje pouze 30 % emisí. Splnění cíle je možné, pouze pokud USA a velcí producenti emisí z rozvojového světa (včetně Brazílie, Číny, Indie, Jižní Koreje, Mexika a Jihoafrické republiky, patřící mezi 15 největších producentů emisí na světě) přispějí svým dílem. EU v rámci Kjótského protokolu přijala obrovskou odpovědnost a je na dobré cestě své závazky na období 2008–2012 splnit. Ostatní musí následovat. Úsilí rozvojových zemí se bude přirozeně lišit podle jejich odpovědnosti a schopností a může vyžadovat podporu.
- **Současná kjótská architektura má navíc vážné slabiny, které by mohly narušit ekologickou vyváženost dohody.** Z návrhů rozvinutých zemí, jež jsou v současnosti prezentovány, vyplývá snížení jejich emisí do roku 2020 o přibližně 13,2 % oproti úrovni roku 1990 (u spodní hranice návrhů) až po snížení o přibližně 17,8 % (u horní hranice návrhů). Již to je nedostatečné pro splnění cíle udržení hodnoty pod 2 °C, pro něž je třeba

snížit emise rozvinutých zemí v rozsahu od 25 do 40 %. Avšak tato dvě slabá místa by mohla skutečné výsledky ještě dále zhoršit:

- **Převod přebytkových emisních rozpočtů (jednotky přiděleného množství Kjótského protokolu) z kontrolního období Kjótského protokolu 2008–2012 do budoucích kontrolních období:** V důsledku klesajících emisí, způsobených do značné míry restrukturalizací průmyslu na začátku 90. let 20. století, znamená srovnávací hodnota z roku 1990, že přes 10 miliard tun emisí skleníkových plynů zůstane v kontrolním období 2008–2012 pravděpodobně nevyužitých, zejména v Rusku a na Ukrajině. Prosté pokračování Kjótského protokolu by znamenalo, že se tento „přebytek“ převede, čímž se oslabí hlavní omezení emisí. Plný převod těchto jednotek do druhého kontrolního období by ambice cílů rozvinutých zemí snížil asi o 6,8 % oproti roku 1990, tzn. snížil by ambice z 13,2 % na 6,4 % u spodní hranice návrhů a ze 17,8 % na 11 % u horní hranice návrhů.
- **Pravidla pro vykazování emisí z využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) rozvojových zemí:** Přestože pro EU není problém tyto požadavky splnit, má tato otázka obzvláštní důležitost pro významné lesnické země mimo EU a je kritická pro životní prostředí. Pokud by pokračovala současná pravidla Kjótského protokolu, mělo by to za následek reálné snížení přísnosti současných návrhů na snížení emisí, přičemž by bylo možné oznamovat snížení, aniž by byla provedena další opatření, což by nemělo žádný skutečný přínos pro životní prostředí. Podle extrémního scénáře by nejhorší možná pravidla vykazování pro LULUCF oslabila reálnou úroveň ambicí rozvinutých zemí ve srovnání s rokem 1990 až o dalších 9 %. To by znamenalo, že u spodní hranice návrhů bychom dovolili nárůst emisí rozvinutých zemí o 2,6 % nad úroveň roku 1990 a u horní hranice návrhů bychom ve srovnání s rokem 1990 získali snížení pouze o 2 %.

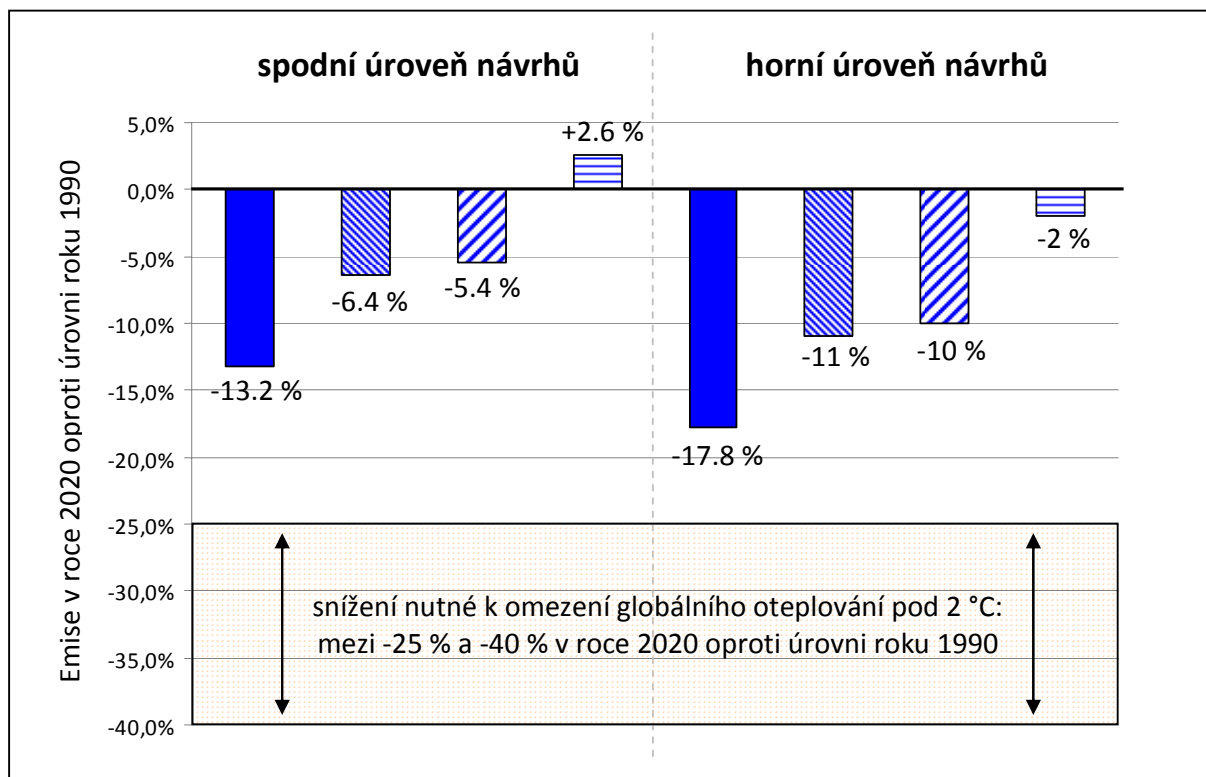
Evropský parlament ve svém nedávném usnesení v návaznosti na kodaňskou konferenci jasně poukázal na tato slabá místa a upozornil na nutnost zabránit tomu, aby narušila ekologickou vyváženost⁵.

Komise posoudí výhody a nevýhody alternativních právních uspořádání, včetně druhého kontrolního období v rámci Kjótského protokolu.

---

⁵ Přijato dne 10. února, k dispozici na adrese: <http://www.europarl.europa.eu>.

Dopady slabých míst Kjótského protokolu
(přebytek jednotek přiděleného množství a pravidla vykazování pro LULUCF)
na návrhy snížení emisí rozvinutých zemí do roku 2020

- cíle pro snížení navržené rozvinutými zeměmi celkem
- výsledné snížení, pokud by byl veškerý přebytek jednotek přiděleného množství bez omezení převeden do budoucnosti
- výsledné snížení, pokud by navíc zůstala beze změny pravidla Kjótského protokolu pro vykazování LULUCF
- výsledné snížení, pokud by navíc pravidla vykazování pro LULUCF byla změněna na „unconstrained gross-net“
 (tzn. celkový čistý tok skleníkových plynů z LULUCF každé země v daném roce se vykazuje v její bilanci skleníkových plynů)

3. OKAMŽITÁ AKCE

3.1. Evropa 2020: směřování k nízkouhlíkové ekonomice odolné vůči změně klimatu

EU může svému vedoucímu postavení nejpřesvědčivěji dostát, pokud přijme konkrétní a odhodlaná opatření směřující k tomu, aby se stala regionem, který v celosvětovém měřítku nejméně škodí klimatu. To je v jejím vlastním zájmu. Strategie EU 2020 definovala udržitelný růst jako podporu ekologičtější a konkurenceschopnější ekonomiky, která účinněji využívá zdroje a stanovila jej jako prioritu v centru vize budoucnosti pro Evropu účinněji využívající zdroje, která se vyznačuje vznikem nových ekologických pracovních míst a posílení energetické účinnosti a bezpečnosti.

Komise vytyčí cestu k přechodu EU na nízkouhlíkovou ekonomiku do roku 2050, k dosažení schváleného cíle snížit emise EU o 80 až 95 % v rámci příspěvku rozvinutých zemí ke snížení celosvětových emisí nejméně o 50 % oproti stavu v roce 1990 do roku 2050⁶. EU se zavázala do roku 2020 snížit emise o 20 % oproti stavu v roce 1990 a v případě splnění příslušných podmínek o 30 %. Komise proto před červnovým zasedáním Evropské rady vypracuje analýzu toho, jaké praktické politiky by byly pro realizaci 30% snížení zapotřebí. Následně Komise vypracuje analýzu milníků na cestě k roku 2050, včetně nezbytných scénářů úrovně ambicí pro rok 2030, které budou odrážet příspěvky z hlavních odvětví produkujících emise, včetně výroby a spotřeby energie a dopravy, a stanoví pro tato odvětví vhodné strategie v souladu se strategií EU 2020. Cílem je přinést inteligentní řešení, která prospívají nejen změně klimatu, ale také energetické bezpečnosti a tvorbě pracovních míst v rámci našeho úsilí o dekarbonizaci ekonomiky.

Tato činnost se bude muset silně zaměřit na politiky urychlující inovaci a rané zavádění nových technologií a infrastruktury, díky čemuž získají evropské společnosti konkurenční výhodu v klíčových odvětvích budoucnosti (včetně energetické účinnosti, ekologických automobilů, inteligentních sítí, zachycování a ukládání CO₂ (CCS), energie z obnovitelných zdrojů). Bude využívat přístupů zachovávajících a podporujících silné a odolné ekosystémy.

Komise rovněž s ohledem na výsledky kodaňské konference a v souladu se schváleným termínem ve směrnici o systému pro obchodování s emisemi vypracuje svou analýzu situace energeticky náročných odvětví v případě úniku uhlíku.

3.2. Provádění Kodaňské dohody

3.2.1. *Splnění úkolu udržet hodnotu pod 2 °C: cíle a opatření*

Výsledek kodaňské konference a široká podpora pro Kodaňskou dohodu jsou důkazem politické vůle většiny zemí k okamžité akci. Největším úspěchem kodaňské konference je to,

---

⁶ V závěrech ze zasedání Evropské rady ze dne 29.–30. října 2009 se uvádí: „Evropská rada vyzývá smluvní strany, aby se přihlásily k cílové hodnotě 2 °C a souhlasily s celosvětovým snížením emisí nejméně o 50 % a aby celkově snížily emise rozvinutých zemí nejméně o 80 až 95 % v rámci uvedeného celosvětového snížení emisí do roku 2050 ve srovnání s rokem 1990; tyto cíle by měly sloužit jako zdroj ambicí i jako srovnávací hodnota pro stanovení střednědobých cílů, které budou podléhat pravidelnému vědeckému přezkumu. Podporují cíl EU omezit do roku 2050 v rámci nutného snižování emisí v souladu se stanoviskem IPCC emise o 80 až 95 % ve srovnání s úrovní roku 1990.“

že ke konci ledna 2010 předložily své cíle a opatření pro snížení emisí skleníkových plynů rozvinuté a rozvojové země představující více než 80 % celosvětových emisí těchto plynů⁷.

Přestože tato skutečnost ukazuje skutečnou ochotu k akci, celkovou úroveň ambicí dosud předložených cílů a opatření je těžké posoudit. Podle optimistických hodnocení cílů a zmírňujících opatření týkajících se celé ekonomiky je omezení celosvětového nárůstu teploty na nejvýše 2 °C nadále proveditelné, avšak pesimističtější hodnocení uvádějí, že se tato příležitost rychle vytrácí.

I v případě, že by se odstranila slabá místa uvedená výše, cíle navržené rozvinutými zeměmi – a to i vyšší, podmíněčné návrhy – se nepřibližují snížení o 25–40 % do roku 2020, jež je podle hodnocení IPCC nutné k udržení hodnoty oteplení pod 2 °C. Kromě toho dosud pouze EU přijala právní předpisy nutné k tomu, aby zaručila splnění svého cíle snížení do roku 2020. V jiných rozvinutých zemích jsou takové právní předpisy dosud pouze ve fázi diskuse.

Skutečnost, že rozvinuté země předložily svá opatření, je bezprecedentní krok vpřed. Zůstává však velká nejistota ohledně skutečných opatření, jež budou přijata, jejich harmonogramu a toho, jak souvisí se zavedenými srovnávacími hodnotami pro snížení oproti stavu v roce 1990.

S ohledem na širokou řadu návrhů pro cíle a opatření, jež byly předloženy, by se nyní jednání měla soustředit na vyjasnění těchto návrhů, diskusi o celkové úrovni jejich ambice a o tom, jak by tyto ambice mohly být dále posíleny. To by měla být hlavní priorita procesu OSN.

3.2.2. *Vytvoření solidního a transparentního rámce pro vykazování emisí a výkonů*

Mezi nejobtížnější patřila v Kodani jednání o monitorování, vykazování a ověřování. Pro zajištění vzájemné důvěry a prokázání účinnosti a přiměřenosti cílů a opatření má klíčový význam transparentnost. Úmluva o změně klimatu a její Kjótský protokol stanoví základní standardy monitorování, vykazování a ověřování prostřednictvím národních sdělení a inventur. Kodaňská dohoda požaduje posílení tohoto systému. Musí to být jedna z priorit prací k začlenění kompromisů z Kodaňské dohody do procesu OSN.

Transparentnost se však nesmí omezit na pouhé vykazování emisí. V konečném důsledku nejvíce záleží na výkonu jednotlivých zemí při provádění jejich cílů nebo opatření. Jak již bylo vysvětleno výše, pravidla vykazování emisí mají zásadní vliv na skutečný rozsah opatření. Jsou nezbytná solidní, transparentní a předvídatelná pravidla vykazování, umožňující řádné posouzení výkonu jednotlivých zemí.

Komise v současnosti navrhuje pro rozvojové země, které projeví zájem, realizaci regionálních programů budování kapacity za účelem rozvoje jejich schopností monitorování, vykazování a ověřování včetně inventur emisí.

3.2.3. *Koordinovaná mobilizace financování „rychlého startu“*

Kodaňská dohoda stanoví pro rozvojové země na období 2010–2012 podporu financování „rychlého startu“ blížící se hodnotě 30 miliard dolarů, s prostředky přidělenými vyváženě mezi opatřeními pro zmírnění a přizpůsobování. Evropská rada na svém prosincovém zasedání stanovila výši příspěvku EU a jejích členských států na období 2010–2012 na

---

⁷ Přehled dosud předložených cílů a opatření je uveden v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k tomuto sdělení.

2,4 miliardy EUR ročně. Rychlé provedení tohoto závazku EU má zásadní význam pro hodnověrnost EU i v souvislosti s naléhavou potřebou posílit schopnost mnoha rozvojových zemí navrhovat a provádět účinné klimatické politiky v oblasti přizpůsobování, zmírňování a technologické spolupráce.

Pro zajištění koordinovaného financování „rychlého startu“ schváleného v Kodani musí EU spolupracovat s dalšími dárci a s příjemci.

Opatření „rychlého startu“ by například mohla zahrnovat budování kapacit pro integraci přizpůsobování do strategií rozvoje a zmírňování chudoby, stejně jako provádění pilotních opatření a opatření pro naléhavé přizpůsobení stanovených ve vnitrostátních akčních plánech; budování kapacit v oblasti zmírňování dopadů, tj. strategie rozvoje založeného na nízkých emisích, opatření pro zmírňování vhodná pro vnitrostátní podmínky a monitorování, vykazování a ověřování emisí; budování kapacit a pilotní projekty pro odvětvové mechanismy trhu s uhlíkem; pilotní projekty a projekty připravenosti pro snižování emisí vzniklých při odlesňování v rozvojových zemích a projekty budování kapacit a pilotní projekty v oblasti technologické spolupráce. Financování „rychlého startu“ je třeba správně zaměřit na různé světové regiony s cílem účinně budovat kapacitu v oblasti klimatu, reagovat na potřeby a specifické návrhy rozvojových zemí a dosahovat výsledků v oblasti životního prostředí tam, kde je jich třeba nejvíce⁸.

Aby bylo účinné a nezpožďovalo ambiciózní činnost, musí financování „rychlého startu“ vycházet ze stávajících iniciativ a zohledňovat je. Podstatná část financování „rychlého startu“ bude provedena prostřednictvím stávajících iniciativ⁹ a dvoustranných kanálů, zejména vlastních programů rozvojové spolupráce jednotlivých členských států, nebo prostřednictvím mezinárodních organizací. Iniciativy EU mohou vycházet ze stávajících iniciativ nebo se zaměřit na nové potřeby, jako je monitorování, vykazování a ověřování a strategie pro rozvoj založený na nízkých emisích. Komise a jednotlivé členské státy by mohly zaujmout vedoucí postavení v konkrétních zemích nebo regionech a pro konkrétní témata, a to v závislosti na prioritách financování a na prioritách jejich příslušných partnerských zemí.

EU bude muset důsledně a účinně jednat a informovat o své činnosti, aby se vyhnula duplicitám a maximalizovala synergie. Koordinace úsilí EU bude mít rozhodující význam. Komise je připravena provádění závazků EU pro financování „rychlého startu“ usnadnit a koordinovat a navrhuje:

- 1) spolupracovat s Radou pro hospodářské a finanční věci s podporou příslušných složek Rady za účelem koordinace a monitorování úsilí EU v oblasti financování „rychlého startu“;
- 2) zřídit společný program EU pro budování regionálních kapacit (např. pro strategie rozvoje založené na nízkých emisích a strategie pro přizpůsobení), který by shromažďoval a usměrňoval finanční prostředky EU a doplňoval by stávající finanční programy EU. Mohly by se do něj přímo zapojit země se zájmem o budování kapacit, například prostřednictvím systémů partnerství (twinning);

---

⁸ V souladu s Kodaňskou dohodou bude mít prioritu financování pro přizpůsobení v nejzranitelnějších rozvojových zemích, jako jsou nejméně rozvinuté země, malé ostrovní rozvojové státy a Afrika.

⁹ Také prostřednictvím globální aliance pro boj proti změně klimatu.

- 3) zajistit transparentnost prostřednictvím dvouleté zprávy o pokroku při provádění závazku EU pro financování „rychlého startu“, s první zprávou připravenou pro zasedání UNFCCC v Bonnu v červnu 2010.

3.2.4. Zajištění dlouhodobého financování

V Kodaňské dohodě se EU a ostatní rozvinuté země zavázaly, že do roku 2020 na opatření pro zmírňování a přizpůsobování v rozvojových zemích společně zmobilizují 100 miliard dolarů (73 miliard EUR) ročně. Tyto prostředky mohou pocházet z různých zdrojů:

- Bude-li správně nastaven, vytvoří mezinárodní trh s uhlíkem zesilující finanční tok do rozvojových zemí a mohl by do roku 2020 poskytovat až 38 miliard EUR ročně. Systém EU pro obchodování s emisemi již rozvojovým zemím svou podporou mechanismu čistého rozvoje zajišťuje významné toky a právní předpisy EU stanoví další toky od roku 2013. Členské státy se navíc zavázaly od roku 2013 použít na tyto účely část svých příjmů z aukcí v rámci systému EU pro obchodování s emisemi;
- Mezinárodní letecká a námořní doprava, pokud možno prostřednictvím globálních nástrojů¹⁰, jež mohou být významným zdrojem inovativního financování vycházejícího ze stávajícího závazku v rámci systému EU pro obchodování s emisemi, kdy mají být veškeré příjmy z aukcí v oblasti letectví použity na opatření v oblasti změny klimatu;
- Mezinárodní veřejné finance v rozsahu do 22 do 50 miliard EUR ročně do roku 2020. EU by k tomu měla přiměřeně přispět. Pro období po roce 2012 by EU nadále poskytovala jednotnou globální nabídku za celou Unii¹¹.

Budoucí komise OSN na vysoké úrovni pro otázky financování a poradní skupina OSN na vysoké úrovni pro financování změny klimatu, by měly prozkoumat, jak bude možné tyto zdroje účinně využít pro financování budoucích opatření v oblasti klimatu, přičemž se veřejné finance zaměří na oblasti, které nemohou být přiměřeně financovány soukromým sektorem, případně se použijí s pákovým efektem pro soukromé investice. Kodaňský ekologický fond pro změnu klimatu rovněž potřebuje jasně definovaný mandát, aby mohl zvyšovat hodnotu stávajících iniciativ.

Správa budoucí mezinárodní finanční architektury by měla být transparentní, měla by umožňovat účinné monitorování a respektovat schválené zásady pro účinnost pomoci. Je třeba zcela transparentní systém vykazování používající komplexní soubor statistických údajů vycházejících ze systému OECD-DAC. Tím se zajistí, že budou opatření v oblasti změny klimatu uskutečňována v synergii se snahami o omezení chudoby a úsilím v rámci rozvojových cílů tisíciletí.

Mezinárodní rozměr dlouhodobého financování je pouze částí celkového obrazu. V jednáních s rozvojovými zeměmi, zejména s hospodářsky vyspělejšími, musí být zřejmé, že také přispějí k celkovému úsilí, včetně zapojení se do efektivních opatření pro zmírňování a transparentnosti provádění.

---

¹⁰ Rada pro hospodářské a finanční věci ze dne 9. června 2009 a KOM(2009) 475/3.

¹¹ Srov. KOM(2009) 475/3.

3.3. Prosazování mezinárodního trhu s uhlíkem

Správně fungující trh s uhlíkem má zásadní význam pro nízkouhlíkové investice a dosažení globálních cílů v oblasti zmírňování dopadů nákladově efektivním způsobem. Může také generovat významné finanční toky do rozvojových zemí. Mezinárodní trh s uhlíkem by se měl vytvořit propojením slučitelných vnitrostátních obchodních systémů stanovujících stropy emisí. Cílem je do roku 2015 vytvořit trh zahrnující celou organizaci OECD a do roku 2020 ještě širší trh – tyto snahy by tedy měly být součástí budování vztahů s USA, Japonskem a Austrálií s ohledem na pokrok, kterého tyto země již dosáhly.

EU navrhla nové odvětvové mechanismy trhu s uhlíkem jako přechodný krok směrem k rozvoji (víceodvětvových) obchodních systémů stanovujících stropy emisí, zejména ve vyspělejších rozvojových zemích. Tyto mechanismy mohou zajistit komplexnější signál o ceně a vytvářet kredity ve větším rozsahu. Mohou být také cestou, jak začlenit příspěvky rozvojových zemí v oblasti zmírňování započtením proti ambiciózním prahovým hodnotám stanoveným pod úrovní předpokládaných emisí, aby byla v oblasti zmírňování zajištěna čistá kladná bilance.

Mechanismus čistého rozvoje bude navíc fungovat i po roce 2012, musí však dojít k jeho reformě s cílem zlepšit jeho ekologickou vyváženost, efektivnost, účinnost a správu. Postupem času by se měl stále více zaměřovat na nejméně rozvinuté země. Pro zajištění plynulého přechodu od projektových mechanismů na mechanismy celoodvětvové by měla EU usilovat o nalezení společné řeči s USA a s dalšími zeměmi, které uplatňují obchodní systémy stanovující stropy emisí a koordinovaným způsobem vytváří poptávku po kreditech.

Jedním z hlavních cílů pro konferenci v Cancúnu by mělo být zakotvení zlepšených a nových mechanismů trhu s uhlíkem jako prostředku pro dosažení ambiciózních cílů v oblasti zmírňování a pro generování finančních toků do rozvojových zemí. Dále by měla poskytnout základ pro vytvoření nových celoodvětvových mechanismů. Jednání o tržních mechanismech byla však v posledních letech řadou rozvojových zemí silně kritizována, což vedlo k pochybnostem o tom, zda je vůbec možné tato opatření pod záštitou UNFCCC provádět.

EU by proto měla využít ustanovení současných právních předpisů pro systém EU pro obchodování s emisemi¹², zajistit pobídky k rozvoji odvětvových mechanismů obchodu s uhlíkem a podpořit reformu mechanismu čistého rozvoje. Za tímto účelem bude Komise:

- 1) spolupracovat s rozvinutými a rozvojovými zeměmi, které projeví zájem, na rozvoji odvětvových mechanismů, jejichž kredity by poté mohly být uznány pro použití v systému EU pro obchodování s emisemi, na vznikajícím trhu zahrnujícím celou organizaci OECD a v rámci rozhodnutí o sdílení úsilí, obsahujícího závazky členských států ke snížení emisí; a
- 2) v závislosti na pokroku v rozvoji celoodvětvových mechanismů rozvíjet a prosazovat přísná opatření s cílem zlepšit požadavky na kvalitu kreditů z projektových mechanismů.

---

¹² Ustanovení čl. 11a odst. 5 a čl. 11a odst. 9 směrnice 2009/29/ES o systému EU pro obchodování s emisemi a čl. 5 odst. 2 rozhodnutí č. 406/2009/ES.

4. ZÁVĚR

Toto sdělení shrnuje některé zkušenosti z kodaňské konference, která nesplnila původní ambice; ukazují nicméně podstatnou a širokou podporu pro zintenzivnění úsilí o řešení změny klimatu. Toto sdělení rovněž uvádí kroky, které je třeba v krátkodobém a střednědobém horizontu podniknout, a zdůrazňuje odhodlání Komise nadále usilovat o vyřešení tohoto globálního problému v celosvětovém měřítku.